

Stev. 1

V novo razdobje!

Sodobna

Evropa se nahaja po vseh ugotovitvah v smeri okrepitev avtoritativnih režimov. Slabljenje fronte demokratsko-parlamentarnih držav se nadaljuje z neodoljivo silo. Evropa si želi miru, ki ga pa preživele oblike narodnega in mednarodnega življenja ne morejo prinesiti. Svet si želi nazaj k primitivnejšemu gledanju vsega delanja in nehanja. Racionalizirani stroj na pr. se mora umakniti novim pocnostavitvam, da bo zopet človek sodeloval ter tako izstopil iz velike armade brezposelnih. Jasno je, da stopamo v fazo likvidacije kapitalističnega in marksističnega materializma. Rodbina, družba, država kriče po novem etosu. Država, kakor jo pojmujejo mi, ne more biti »kup interesentov«, kakor je pravilno dejal nekoč bivši nemški kancelar dr. Brüning. Nov socialni etos ne more biti rezultanta tehnične preureditve družbe in oskrbovanja njenih najnujnejših življenjskih pogojev. Jedro problema tiči v novi, heroično usmerjeni moralii. Doživetje fronte v svetovni vojni je ustvarilo pojem tovarištva v dobrem in slabem. Tisti duh, ki je bodril borce na bojnih poljanah k izvrševanju svoje dolžnosti napram domovini, mora prešiniti slehernika, če hočemo, da postane ves narod po vzgledu Junaškega Kralja ena sama velika družina požrtovalnih sinov domovine. Nikdo nima pravice, sklicevati se glede izvrševanja dolžnosti do kralja in domovine na neke privilegije, ki jih ni in jih po novem, nepisanem zakoniku našega pokreta ne more biti. Mobilizacija vsega naroda v smislu notranje, duhovne in moralne revolucije v dobrobit kralja in države je nujna zahteva zgodovine.

IGRA RONNY-JAZZ
LJUBLJAN. AKADEMIKOV

K 34. rojstnemu anevu Nj. Vel. kraljice Marije, ki ga slavi v torek, dne 9. januarja 1934 kličemo:
„Živela naša kraljica!“

Lanska bilanca našega pokreta

Lani je oživel delovanje nacionalno-socialnega pokreta, ki se je kakor reka razlil po vsej naši državi in razgibal vrste delavcev in nameščencev. Kruto bi se varal, kdor bi mislil, da je naš pokret spočet v Mariboru ali Ljubljani in da je morebiti samo nekaj lokalnega. Nasprotno. Pri nas je prodrli šele v mesta in industrijske centre, dočim po drugih krajih naše države prodira na deželo, v vas, med našega zdravega kmeta, ki je sit praznih in naivnih obljub, s katerimi so ga krmili dolga leta.

Naš kmet in človek na deželi odklanja ta, energično vsako politiko, ker sta na lastni koži občutila, da je politika kriva njune nesreče, da je strankarska politika grda pesem, ki so jima jo prepevali strankarji ob volitvah, ko se jim je šlo za kroglice in da so bile volitve edini kontakt, ki so vezale deželo z mestom. Besede strankarjev so bile lepe, mamljive, obljube bogate in zapeljive, toda izpolnjena ni bila nobena. Danes pričakuje naša dežela nove ljudi, nove stvarne in izvedljive ideje, ki, čeprav neformulirane, žive že od nekdaj v njej. Naš kmet hoče biti gospodar svoje rodne grude, on hoče biti svoj na svojem, svoboden in neodvisen od parazitov, ki so se vsevali v njegovo telo. Na deželi ni več mesta politiki radi politike. To kažejo dejstva. Naša dežela hoče pravo in iskreno socialno politiko in ne pričakuje reform, ki bi bile enostavni kompromis. Nove reforme morajo biti resne, ker, kdor ne obdeluje in ne ljubi svoje zemlje, nima pravice do zemlje. Zemlja je last tistega, ki jo obdeluje.

Ker postavlja naš pokret na prvo mesto socialni in ekonomski moment, ker hoče naš pokret s socialnimi in kulturnimi akcijami politično vzgajati naš narod in ga usposobiti za politično borbo, so mu odprta na stečaj vrata na deželo, v našo vas. Že takoj izpočetka si je nadel nalogo harmonizirati interese vasi in mesta in bo to nalogo v letošnjem letu tudi izvedel. Zavojevati pa mora najprej mesta in industrijske centre ter stopnjevoma prodirati na deželo.

Vzbuditi stanovsko zavest v vsakem posamezniku in pripadniku našega pokreta, je eno glavnih njegovih načel. Stanovsko vzgojene in organizirane države bodo imele bodočnost in zato ne

sme zaostati tudi naša mlada Jugoslavija. Vsak pripadnik države mora biti ponosen na svoj stan. Kmet mora biti ponosen, ker je kmet, delavec ker je delavec, obrtnik ker je obrtnik, ponosen mora biti na svoj stan nameščenec. In vsi stanovi morajo tvoriti celoto, med njimi ne sme biti zavisti in sovraštva, skupno se morajo boriti za svoje interese. To prednost našega pokreta pred političnimi strankami je uvidel naš delavec, spoznal jo je naš nameščenec.

In prav radi tega se je našega nacionalno-socialnega pokreta oklenilo vse delavstvo in nameščenstvo, nad katerim vihti svoj bič socialna krivica. Ogorčeno se je mariborsko delavstvo in nameščenstvo zbralo lani 7. maja na velikem javnem shodu in protestiralo proti krivicam ter manifestiralo za svoje pravice. Izreklo je odločno besedo in napovedalo boj vsemu, kar ga žali, tepta, ponižuje, zapostavlja in izkorišča. Ponosno je dvignilo glave in se otreslo sentimentalnosti, ter se postavilo na branik svojih pravic. Na shodu je bil položen temelj mogočni stavbi, pod katere krovom se bodo še pravočasno zbrali vsi, ki bodo ustvarili svojemu narodu lepšo in boljšo bodočnost.

Pod okriljem nacionalno-socialnega pokreta je bilo lani nad sto raznih shodov in sestankov, na katerih so voditelji oznanjevali vero nacionalnega socializma in podžigali predvsem delavstvo k zavesti in ga bodrili k bližnji zmagi. Izvršenih je bilo nešteto intervencij po raznih mariborskih tovarnah in obratih v delavskih zadevah. Tajništva strokovnih organizacij so imela polne roke dela in ga je zlasti tajništvo Narodne strokovne zveze komaj zmagovalo.

Huda preizkušnja za delavstvo in nameščenstvo, organizirano v našem pokretu pa so bile volitve v Delavsko zbornico. Nepripravljeno in brez vsakih sredstev je šlo v volilni boj, ki je bil trd z nasprotniki stare politične šole in starih izkušenj. Izšlo pa je iz boja zmagovalno. In ta boj se nadaljuje do končne popolne zmage še z večjo odločnostjo in borbenostjo. Ko bomo ob koncu letošnjega leta gelali bilanco, bomo že prav bližju končni zmagi, ker še v tem letu morajo biti kruto maščevane vse krivice, storjene našemu narodu.

Narodno obrambno delo pri nas in drugod

K poglavju o potrebi ankete v Mariboru

Dovolj žalostno je, da moramo po 15. letih naše svobode zahtevati anketo, ki naj združi mariborska in obmejna društva v skupni misli za enotno narodno-obrambno delo! Koliko dragocenega časa smo izgubili z neizprosnim cepljenjem sil, z medsebojnimi prerekanji in prepirljivimi kratkimi: z neumevanjem kočljivega položaja v naši bližnji in daljni okolici! In še danes imamo v Mariboru ljudi, ki so slepi za vse ono, kar se godi v naši bližini.

Letošnji Božič je ob meji zopet pokazal, kako dobro pripravljeni so Nemci, kadar gre za njihov »Grenzgebiet« in kako skromni smo mi v razmeroma bogatejši Jugoslaviji, ko gre za naše ozemlje tik ob državni meji! Pri nas sta SPD Meja in CMD poslali vsaj nekaj daril na mejo in še ta so se zbrala z največjo težavo potom beračenja od hiše do hiše. In pokazalo se je, da je proketo malo razumevanja za obmejne otroke! Razen nekaj častnih izjem, se je večina pridobitnikov izgovarjala na razna športna in druga društva, ki baje pridejo — prvenstveno (!) v poštev! Pri nas se torej rešuje prvenstvo v športu, obmejno ozemlje pa je v svoji bedi prepuščeno samemu sebi in ni čuda, če željno gleda tja preko meje...

V ilustracijo naj služi samo destvo, da je edino nemško obrambno društvo »Schulverein-Südmark« na severni meji po vseh svojih postojankah priredilo krasne božičnice z naravnost knežjimi obdaritvami vseh obmejnih otrok z oblačili, čevlji in šolskimi potrebščinami! Pri Sv. Duhu na Ostrcem v rhu je n. pr. nekaj korakov od meje oddaljena bivša CMD šola (danes nemška potujočevalnica) razdelila med 50 izključno slovenskih (!) otrok darila v vrednosti 5000 šilingov (t. j. 45.000.— Din!), dočim je naših 150 otrok na naši — 100 korakov oddaljeni — slovenski šoli prejelo iz zaledja komaj 2000 Din vrednosti! Kako vpliva ta grozna razlika na naše obmejno ljudstvo, si lahko mislimo!

Kje so vzroki takih porazov? Samo in

edino v naši razcepljenosti! Močno centralizirano društvo še lahko doseže one uspehe, o katerih sicer mnogo govorimo, storimo pa k stvari ničesar!

Zanimivo je tudi dejstvo, da je vsak otrok na avstrijski šoli prejel koledarček »Schulvereine« (»Jahrbüchlein für die deutsche Jugend«). Vsi članki in pesnice so prežeti z nemško narodno mislijo. Nemški otrok se seznanja z razmerami nemških narodnih manjšin, dela se propaganda za nemško pisavo (gotico — brez latinice!), priporoča se odstranitev vseh tujih besed iz nemške govornice in postavlja se zahteva, da je že vsak otrok član »Südmarke-Schulvereine«! Poveljuje se pomen milijonske zbirke »grošev« in se sploh povdarja velikanski pomen gospodarstva, ki je pri Nemcih vedno na prvem mestu. Zlasti zahtevajo tako pojmovanje od vse nemške mladine, kateri naj bo točnost in vestnost nemškega narodnega gospodarstva zvezda vodnica na poti v boljšo bodočnost.

Nemški mladini bo koledarček zelo dobrodošel. Je kaj bo povedal oni naši slovenski deci na Koroškem in ob štajerski meji, katero je usoda vklepila v verige tujega jarma? Dopovedati ji hoče, da je lahko srečna, ko živi v objemu avstrijskega pokroviteljstva...

In kaj storimo mi, da paraliziramo take akcije? Prav ničesar! Od daleč gledamo in puščamo vso mejo v nemar! »Koledarček kraljeviča Marka«, ki je bil vzorno urejevan in ga je CMD celih 10 let pošiljala obmejni deci, je moral — na žalost — že pred 2 letoma umreti! Vzrok: gmotni razlogi...

Efekt naših razmotiranj je torej porazen in vedno bolj prihajamo do sklepa, da bomo krivce takih porazov morali brezobzirno razkrinkati! Tu ne gre več za osebno čast in slavo, ki sta baje nedotakljivi, za našo mejo gre, ki jo moramo rešiti, če se še sploh rešiti da!! Prokletstvo bo zadelo vse one, ki razvoj zavirajo in niti ne marajo, da se pogovorimo iz oči v oči!

Forst. N. A. M. ...

Mariborska mestna godba

Na članek pod tem naslovom v »Večerniku« št. 283 z dne 16. decembra l. l. se mi zdi potrebno nekoliko besed pisca v odgovor.

Pisec utemeljuje potrebo ustanovitve mestne godbe iz glasbenih in tudi iz socialnih ozirov. Iz glasbenih predvsem radi tega, da dobi Narodno gledališče stalni, dober in neodvisen orkester. Glasbena matica pa stremi za tem, da si ustanovi, kakor pisec omenja, fundament orkestra za svoje glasbeno-kulturne prireditve. Ne nasprotujemo prav nič takim ustanovitvam, toda vse to se lahko zgodi brez ustanovitve mestne godbe in brez novih bremen za mestno občino ter njene prebivalce. Prepričani smo, da si Glasbena matica pač lahko ustanovi orkester za svoje prireditve iz sposobnejših moči že obstoječih glasbenih društev, slično kakor je bila svoječasno filharmonija in katere člani so sodelovali tudi pri drugih godbah. Na ta način bi bila Glasbena matica res to, kar že njeno ime pove, namreč neko središče mariborskega glasbenega življenja.

Nadalje omenja pisec, da se iz čuta socialne pravičnosti ne more šteti v greh, če se hoče stradalnim resnim godbenikom nuditi nekaj bornega zaslužka. To bi bilo vse v redu, če bi v resnici ne bilo drugače. Znano nam je, da večina, za novo godbo v poštev prihajajočih godbenikov, že ima službe, drugi so vpokojeni drž. uslužbenci s tako pokojnino, da bi bil marsikateri aktivni državni uslužbenec zadovoljen če bi imel tako plačo. Nekateri imajo celo svojo hišo ali njih žene trgovino itd. Res stradalnih sploh ne poznamo. Slabše situirana sta le dva. Imamo socialni čut, pa je tam, kjer je res potreben.

Preostaja nam še samo hiperprodukcija godb, v kateri vidi pisec poplivenje

glasbe. Tudi to se ne more trditi. Imeli smo priliko slišati od nekaterih godb tudi komade, ki jih igra n. pr. vojaška godba. Res je, da niso bili izvajani popolnoma dovršeno, treba je pa upoštevati, da so jih izvajali večinoma delavci, ki se vezbajo le v prostem času, torej niso poklicni godbeniki. Na vsak način so se pa za objektivnega poslušalca popolnoma zadovoljivo izvajali.

Kako pa je s pevskimi zbori? Ali ne vzdržuje skoro vsaka korporacija svoj pevski zbor. Ni se še oglasil noben glasbenik, ki bi videl v tem kakšno poplivenje pevske umetnosti. Nasprotno se je še ustanovila pevska župa, ki združuje vse pevske zборе in se tako goji še intenzivnejše pevska umetnost.

Da se pisec ne zavzema resno za širjenje glasbene umetnosti, je pač dovolj jasno. Vsekakor pa je vsega obsojanja vredno, da pisec dotične idealne ljudi, ki se kljub svojim težkim službam in napornemu delu ter skrajno nizkim prejemkom še glasbeno udeležujejo ter tako med najnižjimi sloji naroda gojijo glasbeno kulturo, kratkoma dobesedno ozreva iz izrazom »muzikanti«. Izraz »muzikant« velja med glasbenimi krogi kot psovka. Da jih s tem izrazom hoče kolikor mogoče najnižje oceniti, se pač jasno vidi iz tega, ker rabi za ostale (njemu naklonjene) izraz godbeniki, za sebe pa celo vzvišeni izraz »Musicus«. Povevmo mu pa na tem mestu, da »Musicus«, ki pišejo take članke, ne spadajo niti med muzikante, čeprav so se še do pred kratkim radi družili z istimi in se med njimi prav dobro počutili. Vsi pa, ki delujete v kakšni godbi, le pridno naprej za razvoj glasbene umetnosti. Prepričani ste lahko, da vas bo občinstvo podpiralo in da bo zavzelo pravo stališče napram raznim »Musicusom«. — Poznavalec razmer.

Predvojna in današnja mladina

Vselej je bila, je in bo mladina nositeljica borbenosti in idealizma. Vse nove in zdrave ideje najdejo v mladih svoje najbolj goreče pristaše in zagovornike. Zato pa tudi vsi pokreti, ki se pojavljajo med narodi streme, da zberejo v svojih vrstah čim več mladih, borbenih in idealnih.

Vendar pa je današnja mladina daleč preč od onega idealnega poziva, ki ji je namenjen v življenju naroda. Naglasiti moramo, da ne leži vsa krivda na mladini, če je ona danes takšna. Tudi današnja mladina nosi v sebi vse tiste dobre in plemenite klice, ki so jih nosile vse omladinske generacije. Današnja idealna in neizkušena mladina ni mogla najti v kaosu življenja po vojni svoje prave linije, ona ni mogla s svojo idejno borbenostjo in neuklonivostjo uplivati na naše javno življenje. Politična strast, ki je imela po vojni v oblasti naše življenje pa je zastrupila tudi mlade duše. In to je gorje, ki ne bo tako kmalu pozabljeno, ne bo tako kmalu ozdravljeno.

Prav tako kakor naše javno življenje, so bile razcepljene tudi vrste mladih. Politične stranke so sevale razdor tudi med mladimi in nikogar ni bilo, ki bi bil pokazal mladini pravo smer. Nikogar ni bilo, ki bi ji bil pokazal pravo pot, po kateri bi morala hoditi. In prav pri mladini ni bilo težko najti take poti širšega pogleda. Idejna neorientiranost, ozko-grudni in slepi politični boji, vse to je oviralo njen polet, njeno udejstvovanje v našem javnem življenju.

Današnja mladina težko diha v tej atmosferi. Ona je nemirna, revolucionarna in pripravljena na brezkompromisen boj za svoje ideje in za ustvarjanje nacionalnih idealov. Še več. Ona je spoznala socialne krivice, ki se gode našemu narodu in obsodila tiste, ki so zakrivil in storili zločin nad našim narodom. Pripravljena je prav tako kakor mladina, ki je v svetovni vojni odigrala zgodovinsko vlogo v boju za osvoboditev in zedinje naše naroda. Pripravljena je prav tako kakor mladina, ki se je z orožjem v roki borila za uresničenje jugoslovanske ideje v dobrovoljskih legijah, ko je en del rušil Avstrijo od zunaj, dočim je drugi del miniral Avstrijo znotraj in polnil njene ječe.

In vendar je razlika med današnjo mladino in mladino pred svetovno vojno. Svetovna vojna je prekinila vse prave vezi med mlajšo in starejšo generacijo. Današnja mladina še ni našla svoje prave poti in si še ni mogla utrditi mesta

v našem javnem življenju. Ona je razcepljena in nezadovoljna, ona je bridko razočarana. Prevarjena in oguljofana tolikokrat, kakor je bila, je izkoriščena uvidela in spoznala, kako se je z njenimi ideali trgovalo, kako se jih je blatilo in sramotilo. Zato je danes ona pasivna in skeptična.

Iz te letargije se moramo mi mladi prebuditi. Otrresti se moramo nezaupljivosti in pesimizma. Najti moramo svojo pravo pot, svoje mesto, ki nam pripada v javnem življenju. Uvideli in spoznali smo, da v političnih strankah ni naše mesto in je zato potrebno, da se držimo daleč od njih. Najti moramo drugo polje, na katerem se bomo udeleževali in razvili svoje sile. Zbrati se moramo okrog programa, ki bo socialen, nacionalen in kulturn.

Nacionalni program nas mladih se izraža v velikih in zedinjeni jugoslovanski

Ni zdravo zapostavljati mladine

Mariborska mestna podjetja so v lanskem decembru razpisala mesto upravnika, gospodarsko-upravnega uradnika in strojnega inženirja. Za brezposelne je bilo to zelo razveseljivo in zato tudi toliko prošnikov, čeprav je mlade inteligente razpis razočaral.

Iz razpisa je bilo razvidno, da mestni občini mariborski ni mnogo na tem, da bi omilila bedo mladih brezposelnih intelektualcev, ki so njeni občani. Za obe razpisani mesti, ki bi prišli v poštev za mlade, se zahteva večletna praksa, za tajnika pa je celo zahtevana precej visoka starost, omejena maksimalno in minimalno, kar je redek pojav v kroniki sličnih razpisov. Pri analizi razpisa smo opazili, da se je za upravnika zahtevalo malo, za ostale dve mesti pa gotovo preveč. Upravnik je vendar osebnost, na kateri sloni vse vodstvo podjetij in bi bilo prav, če bi se od njega zahtevala večletna praksa. Ker pa bi morala ta praksa po razpisu biti na vodilnem mestu kakšnega večjega industrijskega podjetja, ne bo dobil skoro verjetno razpisanege mesta Mariborčan. Zahtevana reprezentativnost pa je odveč, ker prošnik, ki se čuti sposobnega za razpisano mesto, je prav gotovo zmožen tudi reprezentacije.

Za gospodarsko-upravnega uradnika se je zahtevalo v razpisu ekonomsko-komercialno fakultetsko izobrazbo ter temeljito poznavanje mnogih gospodarskih

državi. Nemogoč pa je nacionalen pokret, ki ni obenem socialen in kulturn. Časi, ki jih preživljamo, nam to dovolj zgovorno pričajo. Beda našega delavca in kmeta trpljenje našega intelektualca in brezposelnosti, vse to so pojavi, ki morajo vsakega pravega nacionalista spraviti iz mrtvila in ga pripraviti do tega, da išče zdravila proti tem ranam na našem živem telesu. Ne more biti naša država velika in močna, če ni njen narod zadovoljen. Narod pa ne bo zadovoljen, dokler bo trpel in stradal.

Nacionalno-socialen program je danes tako važen in stvaren, da ga bo brezposelno sprejela in osvojila naša mladina, ki bo šla z vsemi svojimi silami na delo za njegovo uresničenje. Na bazi nacionalno-socialnega programa je edino mogoče rešiti narod vseh kriz, ki so se danes že globoko zarile v njegovo telo. In kot zdravnik vseh teh gnilih in bolečih razmer mora in hoče nastopiti tudi naša mladina. Enkrat za vselej se mora in hoče otrresti neopravičenih očitkov, da ni voljna in sposobna za delo v javnem življenju. Kot že večkrat v zgodovini človeštva bo tudi danes ali jutri spregovorila svojo veliko besedo.

strok in predmetov, kar je treba pozdraviti, čeprav bo težko najti takega strokovnjaka. Pogrešno in krivično pa je, da se je zahtevala omejena starost 30 do 40 let. Na ta način se je onemogočilo konkurirati mladim brezposelnim intelektualcem kot, da bi ne bili sposobni za kako boljšo in odgovornejšo službo in kot, da so obsojeni zapravljati svojo najproduktivno in za razvoj najvažnejšo dobo po zakonitih pisarnah pri prepisovanju aktov. Zakaj se razpis ni glasil za pripravnika? V mestu je mnogo mladih brezposelnih absolventov, ki imajo zahtevano izobrazbo, nimajo pa zahtevane prakse, ker tudi nimajo možnosti, da bi si prakso pridobili, ker jih nihče ne sprejme v službo niti brezplačno. In zakaj bi jih ne sprejela mestna občina? Mladi ljudje so polni volje, veselja in ambicij do dela. Ko dobe službo so dovezetni za vse, kar se od njih zahteva in si v najkrajšem času pridobe tudi potrebno praktično znanje.

Je pa tudi res, da bi si mestna podjetja lahko iz mladih moči vzgojila uradnike po mili volji, ki bi bili do vseh potankosti sposobni. Tudi je res, da bi bil mlajši človek zadovoljen z manjšo plačo kot praktikant, dočim bo moral starejši dobiti večjo in bo moral prav tako delj časa prakticirati, preden se bo znašel v delu. Vse to pa velja tudi za razpisano mesto strojnega inženirja, ker je danes študij na tehniki temeljit in bi za

to mesto ne bila neobhodno potrebna večletna praksa.

Mestna občina bi bila storila naši brezposelni mladini veliko dobrega, če bi sprejela dva mlada, sposobna, ki bi vse svoje življenje posvetila samo delu mestnih podjetij že iz hvaležnosti, ker bi jih rešila črne brezposelnosti. Tudi ne more nikdo oporekati, da so za tako delo sposobni pravzaprav le mladi, ki so zmožni ustvarjati in ne stari, ki se takemu delu težko privadijo. Toda pri nas se v vsakem oziru mnogo greši in pride spoznanje, ko je že prepozno.

V zarji novega leta

Povsod srečuješ obraze, ki ob oficijelnem sklepu koledarskega leta puhajo v tebe fraze — o nekem »srečnem in vselem« novem letu. Morda je bilo med temi čestitkarji nekaj iskrenih značajev; morda so bili med njimi hudomušni satiriki, ki bi bili raje »bleknili«; »iz luže v mlako« ali »iz brega na klanec«, ali »iz dežja pod kap« — in slične čestitke?! Kdo ve? Ljudje so različni tako po svojem mišljenju, kakor po svoji naravi. Eni vidijo vso srečo v nagromadenju zakladov, v dosegi še četrte službe ali višje dohodka; drugi — idealisti — žele zboljšanje gospodarskih razmer in v svoji »naivnosti« ne pomislijo, da zgolj astronomičen datum še ni bil nikoli ventilator starega vzdušja. Tretji smatrajo za srečo — zmago svojih idej ter pri tem ne pomislijo, da sebi in svoji okolici nalagajo — nesrečno pezo bremena odgovornosti; četrta vidijo srečo v udobnem brezdelju in lagodnem kritiziranju ob polnih mizah v krizi zaželenih gostiteljev itd. —

Kolikor glav, toliko mišli; kolikor src, toliko želja. »Vsak po svoje boga moli« pravi Srb, in stari slovenski pregovor pa pravi, da niti Vsemogočnemu ni mogoče ustreči vsakomur po njegovi sebični želji... Tudi v novem letu bo potrebna borba — morda podvojena ali potrojena, kajti brez boja ni življenja. — To borbo pa bo izvajala edinole velsila močno organiziranih src, ki se ne smejo bati strupenih plinov demagogije, topov puhlih fraz in — eroplanov političnih žonglerjev!

ZAKRKNJENOST.

Trgovcema Martinzu in Straussu v Gosposki ulici št. 2 najbrže ni znano, da imamo tudi v Jugoslaviji tiskarne in knjigovoznice, ki so zmožne tiskati in vezati plačilne listke, ker sta jih naročila »Paragonu na Dunaju«. Kaj ne gospod denar slovenskih konsumentov pa vama diši?

Prokletstvo strojev

Ves napredek ter razvoj človeštva je zvezan z napredkom tehnike. Civilizacija je v bistvu samo odraz uveljavljanja tehnike. In stroj je nekako božanstvo civilizacije, prozaično sicer, a izredno usodno po svoji sili, mehničnem značaju. Stroj je mogočen preoblikovalec časa, socialnih razmer ter s tem tudi človeka, saj človeka oblikujejo razmere. Človek je ustvaril stroj, toda ni se zavedal, da je usvaril višjo silo, ki mu je le navidez pokorna, a si ga lahko povsem podvrže. Ni se zavedal in se ne zaveda niti zdaj, da je njegova usoda tako tesno zvezana s strojem. V tem je velika trage dija človeštva: v rokah ima čudovito silo, kot da se otrok igra z ognjem; ne zaveda se dovolj, kako ogromno silo ima v rokah, ki mu lahko služi ali si ga podvrže — odvisno je le od njega.

Zato lahko pomeni razvoj tehnike tudi katastrofo človeštva ne le njegov napredek. Stroj lahko postane sovražnik človeka, da mu vzame kruh — kar je največji paradoks vseh časov — ali da postane strašno morilno orožje. In stroj je to že postal. Namestu, da bi lajšal človeku delo in da bi delal namestu njega, ga je odrinil od dela in pahnil v bedo. Stroj res dela na mesto človeka, toda od tega nimajo koristi oni, ki so delali prej namestu stroja. V stremljenju, da se proizvodni stroški čimbolj znižajo, je začel prevzemati ročno delo stroj. Delavci so se začeli umikati stroju. Storitve — koli-

čina produkcije — se je začela naglo zviševati, stroji delajo uprav za blazno naglico, produkti se čedalje bolj kupijo, s tem vzporedno pa pada kupna moč konzumentov. Konzumentov je tem manj, čim več je odrinjenih ljudi iz produkcijskega procesa. Paradoks je, toda žalostno dejstvo, da stroji prav za prav producirajo za sebe in čim več producirajo, tem več morajo producirati, da se produkcijski stroški še znižajo ter da se hkrati dviga proizvodna sposobnost strojev. In kaj je konec tega? Ali stroj lahko izpodrine povsem človeka? Ali se bodo morali stroji ustaviti, ker bo kupna moč konzumentov padla na minimum?

Nedvomno stroji ne bodo mogli delati večno v takšnem pospešenem, peklenskem tempu, če ne bodo služili splošnosti in da se bodo morali ustaviti. Toda s tem bi se ne bilo pomagano nikomur in bi se prav za prav na stvari skoraj nič ne spremenilo. Ko je trg prenasit s produkti, ki jih ne more več nihče kupovati, razen redkih izjem, tedaj je vseeno, ali stroji delajo ali stoje. Gre pa zato, komu naj stroji služijo — da naj služijo človeštvu. Prokletstvo ni v nadprodukciji, kajti nadprodukcija je v bistvu samo to, da se produkti kupijo, ker jih ljudje ne morejo kupovati. Če bi bilo produktov preveč, bi bili lahko le zadovoljni, da smo tako bogati — ako bi bili dostopni konzumu. Ničesar nimamo preveč, kajti, če bi bilo česa preveč, bi moralo preostajati vsem ljudem in bi ne bil nihče lačen in gol. Toda, kot pravimo, stroj ni-

ma duše, kar naj pomeni v našem primeru, da stroj nima zavesti, ter mora delati samo po človekovi volji. No, in ali ima zavest človek? Ali ima zavest, razsodnost, razum — če si ni znal podvreči stroja? Ali se je človek vprašal, kaj sledi temu, če je moralo zapustiti delo zaradi tako zvane racionalizacije tisoče delavcev? Če bi se, tedaj bi spredel, da delavci niso stari, nerabni stroji, nego ljudje in da bi bila produkcija nepotrebna, brez pomena, če bi ne bilo konzumentov — ljudi. Ako torej stroji delajo namestu ljudi, morajo vseeno delati za ljudi. Delavec, ki izgubi delo, preneha biti konzument. Stroj, ki začne delati namestu odpuščenih delavcev, pa seveda ne postane konzument. A med starim strojem in odpuščenim delavcem, ki ju je odrinil novi stroj, ne delajo razlike. In, kot smo rekli, čim slabša je kupna moč konzumentov, tem močnejša je težnja, da se proizvodni stroški še znižajo, da bi se izdelki pocenili, zato je treba racionalizacijo še spopolniti. Stroji torej čedalje bolj odrivajo ročne delavce.

Stvar bi pa bila povsem drugačna, če bi se na račun racionalizacije krajšal delovni čas. To se pravi, da bi koristi racionalizacije prehajale na vse delavce: čim več bi delali stroji namestu ljudi, tem manj naj bi zato delali ljudje, toda ne na ta način, da bi zaradi tega bili povsem odrinjeni od dela nekateri delavci. Nikakor ni upravičeno, da zaradi racionalizacije izgubi delo le en delavec. Racionalizacija, ki povzroča ali poostruje neza-

poslenost, je zločin nad človeštvom. To ni le sentimentalna beseda, kar nam bo jasno, če se zavedamo usodnih posledic neracionalne racionalizacije. Stroj bi človeštvo lahko blagovalo, ne da ga kolne. Zato bi ne smela biti racionalizacija zasebna zadeva, ker njene posledice čuti ter trpi splošnost. To pomeni, da bi moral človek biti gospodar stroja in ne nasprotno. Njegov gospodar bo pa šele tedaj, ko postane blagoslov, da dela namesto ljudi, in ne prokletstvo, ko ne bo več nihče trpel zaradi tega, če ga bo stroj odrinil od dela.

To pa pomeni ne le racionalizacijo v industriji, temveč tudi v družbi. V racionalizirani družbi bo človek dobil svojo ceno, da ga ne bo več nihče istovetel s starim, izrabljenim strojem. Do tega je pa seveda še daleč, toda zadnji čas je, da spregledamo, kajti sicer bo postal človek popolno suženj stroja. Zadnji čas je, da si človek počvrsti svoj stroj. Zato bi pa tudi ne smeli več dopuščati »racionalizacije«, če bi zaradi njih izgubil delo le en delavec. Ako bo užival po racionalizaciji njene koristi tudi delavec, da zaradi nje ne bo njegova eksistenca nič ogrožena, torej, da ostane delavec tudi v naprej konzument, tedaj bi racionalizacijo smeli dovoliti. Ali o tem kdo razmišlja?

Stroji delajo v peklenskem tempu, pojo zmagoslavno pesem, podvračajoč si človeka. Človek se je prelevil iz enega suženjstva v drugo; nekdanj je bil sam svoj suženj, zdaj je suženj stroja. Toda biti suženj stroja je najstrašnejše.

TYRŠEVO SOKOLSTVO

Za Tyršem!

Citati iz Tyrševega spisa »Nas
ukol, smer in cilj« — izšlo 1. 1871 —
v prečiščeni izdaji — v letu 1934.

...Neprestano nas mora gnati naprej misel, da nikakor ne gremo v boj sami in za sebe, marveč, da mora ves naš narod začeti slično tekmo, in da od njegovega uspeha odvisi napredek, blagostanje in vsa naša bodočnost.

...Vsa zgodovina stvarstva sploh in človeštva posebej je večni boj »za bitje in obstanek«, v katerem podleže in gine vse, kar ni sposobno za življenje in kar je celoti na poti, ohranjujoč samo svoj sled kot okamenina v skalnih plasteh ali pa v besedah knjige, ki se imenuje zgodovina...

...Tako se glasi tu splošni zakon, kateremu so pogledali drobni, kakor močni stvori v davni, iz živice prirode, izumrli so tedaj, ko v polagoma premenjenem svetu niso več našli daljnih pogojev za svoj obstanek; njemu so podlegli najmočnejše družbe in narodi nekdanj najslavnejši — ker tudi človek je samo del prirode — podlegli so mu, čim so ostali v vedno novem svetu, čim so onemogli korakati dalje in tako so prišli v nasprotje z duhom večnega gibanja in napredka in čisto tudi z duhom nove dobe, ki je med tem izšla, njemu so podlegli, čim se je naposled neogibno pridružila še vseobča pokvarjenost notranjega življenja. Vse to dokazuje, da nobena, niti najsijajnejša preteklost, ampak samo zdravje in delovna sedanjost jamči narodom bodočnost, da gredo narodi nazaj, kadar ne gredo naprej, da notranje umirajo in da splošni tok dogodkov odstrani s poti samo ono, kar je že tako izstrojeno, kar nima več vrednosti v splošnem življenju. Kajti le to splošno življenje je po prirodi na srcu, slično kakor v vsakem zdravem ustroju. Celota več velja, nego deli in posamezniki;

in »boj za bitje in obstanek«, ki je prirodi največji zakon, ne pomeni ničesar drugega, kakor da mora del izginiti, kadar se protivi celoti ali pa ji preti z nevarnostjo, da prestopi in da se more svobodneje razviti samo ono, kar je zmožno polnega življenja in zasluži da ostane in obstane v celoti.

...V zgodovini... se nič ne ponavlja, nič ne stoji čvrsto. »Kar so veiki obračali, obrne doba« in stoletno odolavanje proti raznim navalom in pritiskom ne jamči nikomur obstoja tudi za nadalje, zlasti ne v času, ko so važnejši dnevi, kot nekdanj leta...

...Mi smo pred drugimi poklicani, da ohranimo narod pri tisti vsestranski čistosti, ki ne dopušča narodom, da bi izumrli, pri tisti trajni in čvrsti moči, pri vsem zdravju, telesnem duševnem in pravem, ki ne dovoljuje, da bi nikla kakor pokvarjenost ali zastoj, kakšno nazadnjaštvo, ta najhujši uprav morilni zločin, storjen narodu... Sicer bi bili karikature, potvorbe onega, kar moramo biti...

...Še tam, kjer je stvar dovedena tako daleč, da se ni treba sramovati in bati primere s tujino, samo tam, je storjena zasluga v narodnem življenju in dosežena zasluga v določeni težnji. Kdor hoče manj, je isto, kakor bi ne hotel ničesar! ...Odločilna je vsakdanja, neprestana in nekričava delavnost, a nikakor ne le hrupni nastopi, ki se le semtertje ponavljajo.

...Splošni znak bolne in izprijene družbe je ta, da prevladuje v njej mehkužna sebičnost in samosleplina laž.

Kar mi tu nameravamo in hočemo je to, da stopamo v vrste onih, ki teže k tako vzvišenim ciljem, teže brez oklevanja dalje za geslom vseh gesel: **NAPREJ!**

Križem po našem obmejnem mestu

Zadnjič mi pade v roko »čisto slučajno« — boste rekli, — ne, marveč po zaslugi naše policije in po nič manjši zaslugi naše legendarne jugoslovanske širokogrudnosti revija »G e r m a n i a«, zvočnik politike ne-le skrivaj ampak žalibog neprikrito pri nas obožavane nemiškega fuh-erija Adolfa Hitlerja. List piše »objektivno« o »kremenitih Nemcih v »nemških« mestih Ptuj, Celju, Mariboru, Marenbergu in celo Ljubljano si je privoščil s paralelo: Gledana z gradu napravljala po stavbenem slogu nate vtis — Salzburga (Solnograda) ali drugega prijaznega nemiškega mesta... Svoje dopise je »popotnik« (ki je najbrže kak star »buršak«, ki živi med nami in linavsko tarokira in hodi na lov s takozvanimi »narodnonaprednimi« krogi kakega idiličnega provin- cialnega mesta...) nabral po trgovinah, hotelih in gostilnah omenjenih mest, kjer so za povsod vnaprej pozdravili z nemškim pozdravom... V tem grmu tiči zajec! Kajti pisec, ki najbrže živi med nami in tudi od nas povsem »logično« sklepa za javnost »III. cesarstva« in za Avstrijo, da so ti kraji še vedno »nemški« — kar nikdar niso bili. Vzpričo eks-panzivnega gibanja tam onstran naših mejnikov — čuti vsak otrok in ne-le nacionalist iz predvojnne dobe — ost ger- manske sulice iz tentoburškega gozda. In ta popotnik, ki se iz razumljivih za- čitih razlogov ne upa podpisati, se drzne pozivati na strnjenje »nemškega življa« pri nas v nacionalno-borbeno fronto, do- kazujoč, da je vsa industrija pri nas v

strogo nemških rokah, dalje da tvorijo »spodnještajerski« dijaki v nemškem Gradcu svoj kader v lastnem borbenem klubu, dalje o moči nemškega kapitala itd. Vsakdo izmed nas pa ve, »kam pes- tato moli«.

Te dni sem imel priliko prisostvovati prav svojevrstni debati, ki ima tipično mariborski kolorit. Bili so zbrani sami brumni »purgarji«, ki so vneto poslušali enega svojih »špisarjev«, ki se je uprav vrnil iz naše državne prestolice. V zna-čilno debato sem posegel tudi sam s pri- zvokom prekrite ironije, (ker drugače bi se »die strammen Maberger« izolirali v kako zaključeno družbo) diplomatično in pritrjevalno. Tako je besedoval glavni akter: »Dos fafluhte bindiše, nemlih dos šriftbindiše — is fafluht šver — fili lajhta is di serbische šproh.« »Bi-sou, bi-sou?« so nagromadili na besedovalca njegovi komilitoni kar enoglasno, da sem se kar divil enodušnosti debaterjev. Po- truščen je brumni besedovalec nastopil »dokaz resnice«, da je »srbščina« za Nemca lažja, kakor — pismena sloven-ščina, in je tako-le besedoval: »Kaum bin i auf da štrošn, seg i aufšriften, bi: fajnpigleraj, fajnpucera, herihiteraj — und im hotel hob ih die špajskortn glajh faštond: Supa sa ajnkohom, rindšnicla sa sosom i knedlima, lungenbratna sa knedlima, frišni viršli sa hrenom — und sou bajta... Pan militer hob i di cirilica glajh glernt, bin »čata« dos is kompani-šraiba vurdn und sou is ka kunst, unsere štotšproh zu fašte'en... Nur dos fafluhte

bindiše in den cajtungen geht mia net in den šedell«.

Pritrdil sem njegovi trdi tikvi s tem, da sem njegov »argument« napisal fone- tično z namenom, da bo »Borbo« bral in — razumel, kar je iglavno. Da pa beo- grajski poslovni svet res v tem pogledu greši, to je stara stvar...

»Ne bod' mo vendar šalobardel« tako mi pravi moj tenkočutnej prijatelj, ki bi se moral v interesu našega pokreta po- tišočiti. Krepko je povedal: »Ali je še v veljavi zakon o naših krajevnih imenih, ki se morajo pisati po slovenski nomen-klaturi? Najbrž ni, ali pa se prezira. Ako pa postoji, se mora upoštevati kakor vsak zakon, ki ga morajo vsi državljani spoštovati in se mu pokoravati. Enako kakor s krajevnimi imeni, ki se v tisku že upoštevajo — je z imeni naših rek. V na- cionalni državi ne poznamo reke »Sann«, »Drau«, »Laibach« itd., ampak Savinjo, Dravo, Ljubljano itd. Za Haloze, ki so jih med vojno zmerjali kot središče »der serbophilen Bagage« (srbofilске sodrge) se rabi dosledno »in der Kolos«, Apačka kotlina je še vedno »Abstaller Becken«, Ormož še vedno »Friedau«, Ptuj trdo- vratni »Pettau« in tako naprej! Dolžnost nacionalnega pokreta je, da se poborniki vržemo na praktični nacionalizem brez sile in z dosledno akcijo: Manj fraz in parad, več smotrenega dela, ki bo do- kazalo po besedah nesmrtnega Simona Gregorčiča: »Tujec g o s t naj bo, a ne gospod. M i tu smo gospodarji in Bog in naši kralji.«

Neka mariborska nacionalna tvrdka je založila jedilne liste — dvojezične... Tujsko-prometni oziri so prazen izgovor. Zavednim slovenskim gostom se naj ta suženjska krpa več ne predlaga! Tujec pa, ki pride k nam in bo še prišel — se mora v ponosni državi Jugoslaviji nava- diti na dejstvo, da onstran naših mejni- kov ni dvojezičnih jedilnih listov... Zverženim pojmom o prosperiteti tuj- skega prometa pri nas pa velja tista krepka: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tu j č e v i peti...«

Ali je to dovoljeno?

»Volksstimme« je postala glasilo naših rdečih ateistov in se pri tem ne sra- muje norčevati se po vzgledu komunistič- ne golazni iz krščanskih tradicionalnih praznikov, kakor n. pr. Božiča, Novega leta itd. Če je urednik brez konfesije, je to njegova zadeva, toda v državi, kate- re vlada v uradnih dekretih naznanja, da vrši svojo kraljevsko oblast »Po mi- losti Božji in volji naroda«, menda le ni prostora za take ateistične svinjarije, ka- kor jih je »Volksstimme« ponatisnila iz neke emigrantske nemiške rdeče cunje po imenu »Leuchtrakete«. Nam se gabi, po- natiskovati, kar pravkar grajamo, čudi- mo se le, da pristojna cenzurna oblast ni primerno zaščitila čuvstva velikega de- la naroda. Mi nismo nikaki klerikalci in prav dobro vemo, kje se neha in se pri- čenja ultramontanizem, toda takih stvari se v naši državi ne sme dopuščati, da nam kulturni boljševizem gotovih tipov ne osmradi ozračja, v katerem mora di- hati pošten delovni narod.

Jezik očistite peg!

Da se je v našo ljubo slovenščino vrnilo toliko nemških izrazov, ni niti tako čud- no, če pomislimo, da smo skoraj vse stroje in industrijske izdelke sploh dobi- vali iz nemških krajev in da je — žali- bog — še zdaj velik del naše industrije v nemških rokah. Naš človek je zvedel za nemški strokovni izraz tega ali one- ga izdelka in ga je tudi uporabljal, ker pač ni bilo takoj slovenskih terminov pri roki. Sčasoma smo dobili tudi na tem polju potrebne knjige. Treba jih je samo vzeti v roke in oživiti izraze, ki jih naj- demo v njih. V prvi vrsti je v to pokli- cano naše izobraženstvo. Zdi se pa, da se prav inteligenca ne zaveda v dovoljni meri, kako važno je, da se vedno in povsod lepo slovenski izraza mesto

Kakor se po vsej pravici daje pred- nost praktičnemu krščanstvu pred teo- retičnim, tako naj bi bilo tudi z naciona- lizmom. Žalibog pa — »samospoznanje« je prva pot k poboljšanju pravijo — smo mi preveč teoretični in paradni naciona- listi. Dokazov za to trditve ni treba na- vajati, ker jih imamo »hvalabogu« na dla- ni. To pa je brezdvomno neodpušljiv smrtni greh našega naroda. Paradni na- cionalisti — brez poguma do dejanj so naše zlo, ne-le ovira, ampak — usodna rak- raza na narodnem telesu. Kako lepo je, če se teorija združi s prakso; kajti največji paradoks nacionalistične religije (vere) je: Povsod povdarjati s krikom ju- goslovanstvo, zasebno pa mirno trpeti — saj veste kaj! Le nekaj primerov še za pobudo ali pa za prekristno »izpraševa- nje vesti«!

Zadnjič so prišli k nam »reichsdeutsche Studenten«, dijaki iz Hitlerjevega tretje- ga carstva; s seboj so imeli dopisnice s slovenskim napisom: »Pustite nemškemu študentom živeti!« Ti svetovni »klatežje« (»globetrotterji«) so že dalj časa prav do- bri in česti obiskovalci naše lepe in slepe gostoljubne domovine. — Vzemimo pro- pitotezo! Skupina naših jugoslovanskih dijakov se poda iz Maribora v — Berlin. Ne tako daleč, samo v Gradec ali na Du- naj... Nazaj bi »prišli« po odgonu v na- boljšem primeru. — Ali je nekaj nauka v tem?! Legendarna slovanska gostoljub- nost imej svoje meje!

Zavedni nacionalisti (hočete imena?) dajejo prednost izrecno n e m š k i m tr- govcem in obrtnikom. Taki teoretični in paradni Jugoslovani ne poznajo starega pravila, ki je dvigalo naša srca vso s t e l e t j e k sedanji svobodi »Svoji k svo- jim!« Mehkoba slovenskega značaja po- trebuje solnčnega ognja in trdote — po- horskega granita.

S k r i v a l n i c a. Kdo ugame moža slovenskega imena in paradnega jugo- slovanskega prvaka, ki s svojimi nastav- ljenci v svojem podjetju dosledno govo- ri le nemški? Zares zanimivo vprašanje, ki je vredno nagradnega tekmovanja. Žalostni junak je v naši sredi...

ogabnih spakedrank. Tako je na primer na nekaterih društvenih sejah, v gostil- nah, v družinskih krogih, na ulici in tudi v javnih uradih slišati prilično zaokro- žene zbirke raznih »flaš, glažov, feršlo- gov, talerjev, štoplov, beštekov, štemp- lov, peglezov, šporherdov« itd., in to celo iz ust ljudi, ki bi po svoji izobrazbi in poklicu morali vedeti, da ima slo- venščina za vse te predmete lepe do- mače izraze. Resnici na ljubo in marsi- kateremu našemu izobražencu v sramo- to ugotavljamo, da je dosti takih, ki si domišljujejo, da so bolj »interesantni«, če se poslužujejo v takih »nobel« izra- zov! Imamo celo take, ki se jim zdi za malo, če jih kdo opozori na grdobo takih besed. Jako važna naloga čaka v tem pogledu tudi našo trgovino, obrt in in- dustrijo. Te pozivamo, da posvečajo vso svojo pozornost temu vprašanju in gle- dajo na to, da se bodo posluževali ni- hovi uslužbenci in delavci samo sloven- skih tehničnih izrazov. Vemo sicer, da je to težko, ker so delovodje in drugi, ki opravljajo razna »specijalna« dela, mno- gokie nemčurji in tujci, vendar utegne odločnost nekaj zaleči. Izginejo že naj iz- naših »fabrik« ti nesrečni »šraufi, he- belni, porerji, šmiri« itd., saj imamo v tovarnah domače vijake, zanesljive vzvode, ostre svedre, izborna mazila itd. Zavedni slovenski delavci! Pazite in po- služujte se vsepovsod lepih slovenskih izrazov in opozarjajte na nje vedno tudi svoje tovariše. Ob tej priliki še to: nem- ški propagandi, ki glede sredstev ni ni- ti najmanj izbirična, ne smemo dajati povod, da bi nas po svetu slikala kot narod, ki je tako ubog in nazadnjaški, da niti svojih lastnih izrazov nima. Slo- venci! Zavedajte se važnosti tega vpra- šanja in sklenite črpati izraze iz našega bogatega jezikovnega zaklada. Očistimo slovenščino sramotnih peg-spakedrank!

Širite „BORBO“!

Z NAŠIH POSTOJANK

Maribor

SPOMINSKI SPISI IN ZNAKI NSZ.

Da se omogoči vsakemu članu nabava bo zato ilustriranega Spominskega spisa ob priliki proslave 25letnice NSZ, sn. znižali ceno izvodu na 4.— Din. — Spominski znaki pa se prodajajo sedaj po 5.— Din. Oboje se dobi v tajništvu NSZ. Sodna ulica 9, dvorišče.

DELAVSKO GIBANJE.

Delavstvo Hutterjeve tovarne je ime lo na starega leta dan svoj sestanek, ki je bil dobro obiskan. Sestanek je vodil tov. Maček in podal kratek pregled organizacijskega dela v minulem letu. Obenem je tudi naglasil pomen in važnost bližajočih se volitev obratnih zaupnikov ter pozval vse navzoče k čim vstrajnejšemu delu, da bo delavstvo tudi pri teh volitvah pokazalo svojo discipliniranost in zavednost. Dejal je, naj bo delavstvo složno in pripravljeno, ker bodo prav gotovo nasprotniki nastopili s terorjem in lažmi, kakor pri vseh dosedanjih volitvah, za njim je povzel besedo tov. Babošek, ki je orisal položaj delavstva v Hutterjevi tovarni. Omenil je tudi volitve delavskih zaupnikov, iz katerih mora iziti nacionalno delavstvo častno. Nato je spregovoril še tov. Kralj, ki je bodril vse navzoče k novemu delu v novem letu.

MESTNI PRORAČUN ZA LETO 1934.

O proračunu mestne občine mariborske bo razpravljala na prihodnji seji mestni občinski svet. Številke posameznih postavk iz proračuna so javno stž znane. Ni pa proračun tak, kakršnega smo si želeli vsi, ki nam je dobrobit našega obmejnega mesta pri srcu. Iz posameznih postavk se ne zrcali tisto iskreno nacionalno in socialno občinsko gospodarstvo, ki bi ga morala imeti mestna občina in vsi, ki opravljajo z njeno imovino, pred očmi. Zato bomo o proračunu spregovorili še v podrobni kritiki.

Znano je, da je mestna občina mariborska kupila mariborski grad za težke milijone. Stari grad so si pred nakupom ogledali strokovnjaki, ki so se izjavili, da je primeren za bodoči mestni magistrat in da bi adaptacijski stroški ne znašali preveč. Na uho pa nam je prišlo, da so sedaj po nakupu izjavili nekateri strokovnjaki, da mariborski grad ni sposoben za magistrat in da bodo stroški za preureditev znašali težke milijone.

ČAS JE ŽE... Žalostno sliko prikazuje naš Maribor! Neopravičeno ga nazivamo »Jugoslovanski Meran«, kar pa radi svoje nacionalne šepavosti v resnici ni. V nacionalnem miraku mu tečejo dnevi in meseci. S skrbjo opazujemo, kako nazaduje čut za domači jezik, ki je »manj vreden«, tujstvo pa pronika v našo govorico in v vse naše življenje. Tuj duh se šopiri, domači jezik in narodni čut sta boječe v ozadiju. Izpostavljena čisto vsakovrstnemu ponižanju in spodtikavanju. Ljubezen do tujega se je razpasla v knjigah, tisku, glasbi, filmu in radiu. Pri tem mislimo, da smo bolj kulturni in evropski, če bomo prenehali biti kar največ Slovenci. Nevaževanje našega jezika nam kažejo po ulicah izložbene okna knjig, ki tuicu prav vsiljujejo mnenje, da je v Rajhu in da smo Slovenci manj vredni tudi na svojih lastnih tleh. Vse, knjige, glasba, filmi in radio so orodje tuje propagande, ki nam odtujuje domačo pristnost. Vsemu temu smo krivi pred vsem mi sami. Mnogo smo zamudili radi naše zelenjaške in nezdrave malodušnosti, le nobe in brezbriznosti napram našim nacionalnim interesom. Dolžnost naša je, da to zamudo dohitimo in prehitimo. Vsi dobri nacionalisti se moramo združiti v odgovornosti za skupno stvar in nihče se naj ne iztrga skup-

nemu oklepu naših nacionalnih teženi. Čas je že, da se ne odtegujemo odgovornosti za splošno nacionalno zadevo našega mesta. Postavimo se na svoje trde temelje. Probujujmo narodno zavest in ljubezen do domačega jezika in duha! Izčrpajmo bogastvo, ki leži doma v ledini! Tvorimo nove vrednote in dajmo našemu jeziku in kulturi novih možnosti za nemoten razvoj. Pokažimo vsakemu in vsem, da hočemo in tudi moramo uveljaviti svoje nacionalno prepričanje. Ob Novem letu si utisnimo v srce ukaz: »Vsi na branik za čisto slovensko lice Maribora!«

ALI SMO SI MAR ENAKI?

Če so podatki uradnega ljudskega štetja točni, ne more noben Slovenec razumeti, kako je mogoče, da pripravi peščica Nemcev v Mariboru, ki jih je nekaj nad 2500 od vseh 34.000 prebivalcev Maribora, to ogromno večino Slovencev od tega, da se morajo redno vsako drugo leto pustiti poriniti v kot, zato da lahko koja v poštev prihajajoča manjšina reklamira za proslavo Silvestrovega večera tako ogromno dvorano zase, kakor je unionska. Taka peščica naj se zadovolji z dvorano, ki je primerna številu te drugorodne manjšine! Mi Slovenci, kot večinski narod, pa zahtevamo, da se enkrat za vselej napravi red, kar je edino v skladu z dostojanstvom večinskega naroda! Sicer si moramo tolmakačiti to početje Nemcev edino kot špekulacijo na široke množice malo zavednih Slovencev, kar pa je očitno prekoračenje delokroga vsake organizacije nemške manjšine. — Na to opozarjamo oblasti!!

ZAGRIZENA NEMČURKA.

V Scherbaumovi prodajalni kruha na Grajskem trgu je zaposlena neka prodajalka, ki dosledno odzdravlja strankam na slovenski pozdrav nemški. Če stranka še tako odločno zahteva slovensko postrežbo, omenjena prodajalka izzivajoče odgovarja nemški. Priporočamo g. Scherbaumu naj jo zaposli kje drugje, da ne bo imela opravka s strankami.

MLAČNOST, KI ŽE PRESEGA VSE MEJE.

So v Mariboru in okolici hišni posestniki, ki se ne zmenijo za noben poziv oblasti in brezskrbno briskirajo tudi razne naredbe. Tako smo opazili na državni praznik 1. decembra in na kraljev rojstni dan, da mnogi hišni posestniki niso razobesili zastav in s tem pokazali svojo mlačnost in svoj »patriotizem«. Dobro je, če vemo, da so bili na Pobrežju med takimi mlačneži tudi hišni posestniki Jože Šmirmaul, Franc Šlamberger, strojevodja Ivan Riedl, vlakovodja Hubman, upokojeni železniški uradnik Ivan Slokar, železničar Filip Meglič in drugi. Prav tako je tudi mnogo hišnih posestnikov v petem mestnem okraju pozabilo, da praznujemo 17. december kot državni praznik. Manjkalo pa ni takih mlačnežev tudi v mestu. Prijavljeni so bili sicer policiji, toda vse to pri teh ljudeh nič ne zaleže. Poiskati bo treba druga sredstva, da bodo tudi ti mlačneži spoštovali praznike, kakor jih spoštuje ves narod.

ZAKRKNJEN NEMŠKUTAR.

Brezposelna delavka, naša naročnica, nam piše: Skrajno žalostno je, da se moramo po petnajstih letih, od kar živimo v svobodni državi, boriti za lastni jezik. Mnogo je med nami naših odpadnikov, zakrknjenih nemškutarjev, ki zamačavajo in sramote naš jezik ob vsaki priliki. Tak naduti nemškutar je tudi na Meljski cesti stanujoči g. P. A. Stanujem namreč v isti hiši kakor on. Na vsak moj pozdrav mi dosledno odzdravlja nemški, kar me je pred kratkim tako pogrelo, da sem zahtevala energično od njega, da mi odzdravlja slovenski. Ko sem ga opozorila, da živimo v Jugoslaviji, pa mi je zagrozil, da bo posredoval pri tovarnarju, ki mi

je obljubil službo. — Naj bo omenjeni gospod nemškutar uverjen, da imamo sredstva, s katerimi vselej lahko branimo pravice našega zavednega delavstva!

NAŠI KOLEDARJI.

Založba »Žena in dom« v Ljubljani je tudi letos izdala okusen in dobro urejen koledar. Marsikateri praktičen nasvet najde v njem slovenska gospodinja, zastoj pa ga prelistava zavedna slovenska žena, da bi našla v njem vsaj en članek iz katerega bi dihal narodna zavednost, članek, ki bi pričal o ponosu slovenske matere. Niti rodovnika našega kraljevskega doma ni v koledariju. Niti niso označeni naši državni in narodni prazniki. Ni označen kraljev rojstni dan, ne rojstni dan kraljičin in prestolonaslednikov. Take pomankljivosti pa najdemo tudi v drugih letošnjih koledarijih. V bodoče ne smemo dopustiti, da bi zagledal beli dan katerikoli koledar, ki ne bi vseboval rodovnika našega kraljevskega doma in v katerem ne bi bili označeni naši državni in narodni prazniki z rdečimi ali mastno tiskanimi črkami. Ni to naša nacionalna nestrpnost, ta zahteva je naša dolžnost. Poglejmo preko meje...

Študenti pri Mariboru

O DRUŠTVIH

bo treba izpregovoriti enkrat jasno besedo. Imamo jih samo v Mariboru in okolici nad 400! Pa še vstajajo preroki, ki trobijo k ustanavljanju novih društev, češ, da nimamo dovolj — »potrebni«. V Študentih n. pr. se pravkar ustanavlja novo prosvetno društvo, ki hoče apelirati pred vsem na prazne žepe državnih nameščenec. Prosvete pa je itak že razmeroma povsod dovolj, dočim nam primanjkuje gosposkih ustanov, ki bi nam olajšale bridko vsakdanjost. — Hic Rhodua, hic salta!

Ptuj

IZ SEJE MESTNEGA SVETA.

Ptujski mestni svet je imel 21. decembra svojo javno sejo, na kateri je obravnaval in sprejel proračun za letošnje leto. Ker je v minilem letu narasel primanjkljaj tako visoko, da mora občina plačati preko 350.000 Din samo za obresti najetih posojil, je mestni svet zvišal nekatere davčine, ponudil na prodaj nerentabilne nepremičnine in znižal plače mestnim delavcem. Zvišana davčina bo prav občutno zadel delavce, nameščenice in male obrtnike. Omembe vreden pri seji pa je vsekakor nastop sodruga Gabrijele, ki je skušal protestirati proti znižanju delavskih plač. Splošno pa se je opazilo, da mu ni toliko za stvarnost in ker ni slepo uspel, je izjavil, da je tudi on Slovenec in da so vsi delavci Slovenci. Ni nam razumljiva ta njegova trditev, vendar pa si lahko tolmakačimo po svoje, ker vemo, da je sodrug Gabriel slovenske narodnosti in da so slovenske narodnosti tudi delavci. Odpustili pa mu ne bomo, ker se je, ko je videl, da je propadel na celi črti, zaletel tudi v Narodno strokovno zvezo in očital nekemu njenemu članu poneverbo, ki jo je izvršil pred desetimi leti. Čeprav je to zlobno obrekovanje, ki zasluži obravnavanje na drugem mestu, mu je odgovoril mestni svetovalec France Lenarčič, kot takratni predsednik krajevene organizacije NSS. Nobenemu članu takratne NSZ ni bilo najmanj znano, kakor tudi ne revizorju blagajne o kakšni poneverbi. Naravnost podlo obrekovanje je dolžiti sedanjemu odboru Narodno strokovne zveze radi manipulacij pred desetimi leti, ki jih je izvršil mestni blagajnik, ki je bil pod županovanjem socialdemokratskega župana nameščen z mesečno plačo Din 800. V mestnem zastopu je bilo takrat 11 socijev in je nerazumljivo, zakaj se niso takrat zavzeli za stvar. Ko se je šlo za nastavek nove moči, ki naj bi revidirala blagajno in vse gospodarstvo, je mestni svet predlog v celoti osvojil. Ker takratni župan ni prodrl s svojim predlogom, je spraval oba v predal svoje mize, kjer še danes priča, da ni zastopstvo NSS v mestnem

svetu ničesar zakrivilo in da je zahtevalo preprečitev vsake zlorabe mestne imovine. Tudi je sodrug Gabriel trdil, da dela za slovensko stvar že od preobrata sem, zato mu bo gotovo znano, kam so spravili njegovi sodruzi »svinčene« milijone, ki so jih po preobratu prelieli od rudnika v Žerjavu. Konzumno društvo za Slovenijo je obstajalo več let in je propadlo in z njim vred težko prislужen delavski denar. Mi pa smo ostali idealno poštenjavni delavci, revni kot smo bili. Kdor ima maslo na glavi, ne hodi na sonce!

Guštani

BOJ ZA OBSTANEK.

Podružnica Narodne strokovne zveze je sklicala 30. decembra l. l. sestanek v gostilniških prostorih tovariša Bukovca. Sestanka se je udeležilo vse narodno delavstvo in do zadnjega kotička napolnilo gostilniške prostore. V lepo zamišljenem govoru je tov. Gačnik bodril navzoče delavstvo k vstrajnosti, tov. Cikulnik pa je poročal o grdem denuncianstvu od strani rdečih generalov pri vodstvu jeklarne, nad čemer se je delavstvo zgražalo. Prečitana je bila tudi resolucija, ki bo poslana na merodajna mesta. — Tovariš, če ti je pri srcu dobrobit delavstva, ne pomišljaj in vstopi v vrste Narodne strokovne zveze. Le edino Narodno strokovna zveza je prava stanovska organizacija, ki se bo uspešno borila za tvoje pravice in interese. Pomisli nekoliko nazaj in prepričaj se boš, kako so te »farbali« rdeči. Zato bodi odločen in ne oklevaj, nič ne premišluj! Bodi odločen in odločno brani sebe in svoje!

ZASTOJ V JEKLARNI.

Prav ob Novem letu! Medtem, ko drugi dobivajo trinajste plače ali pa novoletna darila v raznih drugih oblikah, morajo guštanski jeklarniški delavci izgubiti še tisto malo, kar so imeli dosedaj: štiridnevni tedenski zaslužek, s katerim izhaja oženjeni delavec komaj in komaj za hrano. In večina delavcev je oženjenih z otroci! S težko skrbjo je vstopil guštanski delavec iz starega slabega leta v novo. Ali bo to še slabše? Ko je že začetek tak! Kje je krivda, da guštanska jeklarna zopet nima naročil, nima dela? Delavci ugibajo, saj imajo čas za to. Da to ugibanje, pomešano s trpkostjo, ogorčenostjo in obupom, ni koristno nacionalnim prilikam ob meji, je razumljivo. Kdo je torej kriv? Nekateri pravijo, da ono vodstvo, ki je onstran državne meje, ne ustvarja potrebe po izdelavi jekla. Naj bo že krivo prvo, drugo ali tretje, vsekakor ni prav, da se zanemarija in zapostavlja prav tisti Guštani, ki je pokazal zadnja leta tako lep napredek v razvoju jugoslovenske nacionalne misli. — Bližajo se volitve delavskih zastopnikov, bližja se ustvaritev stranke internacionalcev, narodnih mlačnežev in odpadnikov. Ali ne bodo razni demagogi in politični delavski koritarji situacije izrabili v svojo korist in v škodo nacionalnih delavskih organizacij? Delavstvo se sicer zaveda, da mu tudi internacionalna ne more pomagati, saj mu ni mogla pomagati niti tedaj, ko je imela v Guštanju in drugod pretežno večino delavcev v svojih vrstah — tudi tedaj je jeklarna večkrat stala in so jo hodili v Beograd reševati le narodni krogi. Očetje stradajo, obupane matere nimajo sredstev, da bi kuhale zmrzujoči slovenski delavski deci tečno hrano, otroci jočejo... Ali je tega treba bilo? Ne! Jugoslavija je bogata dovolj, da skrbi za svoje sinove, zlasti za tiste, ki jo ljubijo in v njo zaupaio! Zakaj torej stradanje in zmrzovanje? Zato, ker se položaj nikoli ne vzame dovolj resno, ker je še vedno premalo smisla za trpeče ljudstvo! Krivda je le pri tistih, ki režejo kruh, delavec pa je nedolžen! Rad bi delal, ko bi le — smel! O, »Borba«! Sedaj zopet vidimo, kako si potrebna! Tudi narodni delavski pokret je in mora biti borben! Hudo pa je, da se morajo boriti zmrzujoči in stradajoči! Ali se je res treba boriti za vsak kosček kruha, da tujci lahko potratno živijo! Narodni socializem bo moral — zmagati tudi v Jugoslaviji! Prej ne bo zboljšanja!

Sladki vrh

TEŽKO JE BILO SLOVO.

Pred dnevi se je poslovil od nas šolski upravitelj g. Karl Jakopec, ki je bil premeščen v Maribor. Z njim smo izgubili moža, ki mu bo težko najti naslednika. Ne bomo naštevali njegovih zaslug, ker vemo da tega ne želi, povdariti pa moramo, če bi njega ne bilo, bogve kakšne bi bile razmere na tem delu severne meje. Dolgi trinaest let je bil med nami, dolgih 13 let je učil in vzgajal ne samo mladino, marveč tudi odrasle. Če bi njega ne bilo med nami, ne bi imeli Sokolske čete, ne bi imeli društvenega odra, ne bi imelo delavstvo svoje organizacije in še marsičesar bi ne bilo, kar je ustvaril s svojo odločnostjo in borbenostjo. Kdor pozna tako delo na meji, more šele prav oceniti njegovo požrtvovalnost, nesebičnost in delavnost. Težko smo se poslovili od tebe, ki si nam bil brat in iskreni tovariš. Želimo ti na novem mestu mnogo zadovoljstva in vso srečo. Merodajno prosvetno oblast pa na tem mestu prosimo, naj nam pošlje učitelja, ki bo nadaljeval njegovo z uspehi kronano delo.

Sv. Trojica v slov. goricah

TO IN ONO IZ NAŠEGA KRAJA.

Blizu Sv. Trojice. Vojak doma ob meji, na dopustu, prinese v mlin in srbo-hrvaščini nagovori mlinarja. Mlinar: »Od kod si?« »Služim vojsku u Mariboru.« Mlinar: »Zakaj ne govoriš slovenski?« »Govorim samo srbo-hrvatski in nemački.« Mlinar: »Potem govori nemški, da te razumem...« — Na klopih in po policah vsepovsod po naših domovih ceniki in katalogi raznih nemških židov in nepogrešljivi »Bauernkalender« itd. itd. — Tudi bi že bil čas, da bi izginili razni napisi in imena, ki se končujejo z dvojnim gg in razne druge take zvetke. Mati Slovenka, oče Slovenec, sin pa »itsche«... — Vse hvale je vredno prizadevanje nekaterih tukajšnjih društev, v prvi vrsti Sokola, ki skrbijo, da se čimbolj razširijo med ljudstvom slike našega kralja in razne druge iz slavne preteklosti, ker bo le na ta način iz okvirjev in s sten kmalu izginil zadnji spomin suženjskih dni. Za »Bartschevce« bo, kakopak. »leid«, pa je tudi že od Kraigherjevega Škrobarja precej daleč in — drugače... — Še tole: So pri nas ljudje, mojstri po vrhu, ki prav nič ne skrbijo, da bi njihovi vajenci hodili k sokolski telovadbi, pač pa zelo mnogo, mnogo govore. Če se ne bodo poboljšali, bomo o njih kaj več povedali... — Pri nacionalnem delu bi bilo potrebno mnogo več ljubezni in razumevanja. Potrebna je poglobitev in vztrajnost. Precej je pri nas takih, ki se bodo čutili prizadete, toda nič zato. Boj mora biti, boj in nezadovoljstvo.

Hrastnik

HRASTNIŠKO DELAVSTVO V BOJU ZA SVOJ OBSTANEK.

V nič so se razblinile vse trditve, da je obstoj in postanek na nacionalnih strokovnih organizacijah v rudarskih revir-

jih nemogoč. To domnevo so posebno trdovratno branili vsi, ki jim ne gre v račun, da bi naš delavec spregledal ter se v boju za svoj obstanek in kruh organiziral v lastnih nacionalnih organizacijah. Samo zato je bilo mogoče, da je bil narodni zavedni delavec brez lastne organizacije zapostavljen in šikaniran, ker ni imel nikogar, ki bi ga branil. Može, ki so ustanovili podružnico Narodne strokovne zveze so šli pogumno na delo in dosegli že doslej uspehe, ki jih niti sami niso pričakovali. Mlada postojanka je že danes najmočnejša organizacija v Hrastniku in bo v bodoče odločala o vseh važnih in perečih vprašanjih, ki se tičejo delavskih razmer. Danes že šteje nad 300 članov in še število samo najboljši dokaz, kako potrebna je bila ustanovitev te delavske nacionalne organizacije. Naše delavstvo dobro ve in se zaveda, da so vse besede nasprotnikov le prazno besedičenje in znaki onemogle jeze zato, ker je naš delavec našel samega sebe ter se hoče boriti za zboljšanje svojega bednega položaja pod zmagovitim jugoslovanskim praporom. Prepričani smo, da bo NSZ s svojim delom izvojevala pravico tudi v revirih TPD za delavstvo. Tovariši, ki stojite še ob strani, vstopite v naše vrste, da v slogi, močni in silni izvojujemo in dočakamo dan zmage dela!

SKUŠAJO NAS ŠIKANIRATI.

V tukajšnji steklarni smo opazili v zadnjem času, da je gotovim ljudem hiter in mogočen razvoj podružnice NSZ trn v peti. Nikakor se ne morejo spoprijazniti z dejstvom, da so spričo ne-nadnega razmaha podružnice stopila v ozadje nekatera društva in organizacije, ki so si lastila edino pravico predstavljanja delavstva. Ta nenaden razvoj in velik uspeh nacionalnega delavstva jih je zbudil iz njihovega spanja in začeli so se po svojih metodah pripravljati na boj. Odkrite borbe iz oči v oči ti gospodje ne poznajo. Zahrbno in iz boka skušajo izvesti napade na posameznega narodnega delavca. Računajo s tem, da bodo posameznike s šikaniranjem pripravili do tega, da — radi prelubega miru — odstopijo od NSZ. Toda tokrat so se gospodje zmotili. Borbenost nacionalnega delavstva je na taki stopnji, da s bodo gospodje ob njej polomili svoje zobe. Za enkrat svarimo vse one, katerih se tiče, da opuste vsak poskus šikaniranja narodnega delavstva, ker bomo sicer pri morani izvajati konsekvence na način, ki bo gospode zelo, zelo iznenadil...

Prevalje

OJAČAJMO NAŠE OBMEJNE STRAŽE!

Dolžnost naša je, čuvati meje, ki jih je začrtala usoda našji zemlji. Zato moramo z veseljem pozdraviti živ razmah nacionalnega pokreta prav ob naši meji. V vseh pomembnejših krajih imamo ob koroški meji danes že krepke sokolske čete, v zadnjem času pa se ustanavljajo vsepovsod še čete Narodne odbrane, ustanavljajo se v vseh krajih, kjer je le mogoče tudi podruž-

nice Narodne strokovne zveze. Tako je bil v soboto pred Božičem tu sestanek agilnega članstva Narodne strokovne zveze in drugih nacionalnih delavcev iz Prevalj. Na sestanku je poročal o smernicah Narodne odbrane tov. Janko Gačnik iz Guštanja. Njegova izvajanja so navzoči poslušali z velikim zanimanjem in z navdušenjem sprejeli sklep, da se pripravi vse potrebno za ustanovitev viteške čete NO tudi v Prevaljah. Že na sestanku se je prijavilo nad 20 članov med njimi nekaj borcev generala Maistra in poročnika Malgaja. Želimo novi obmejni straži najlepših uspehov.

Ljubliana

OB PETI OBLETNICI KRALJEVEGA MANIFESTA.

Akcijski odbor Združenja borcev Jugoslavije priredi 7. januarja ob 11. dopoldan v veliki dvorani hotela »Union« javno zborovanje povodom pete obletnice kraljevega manifesta. Na tem zborovanju, ki hoče obuditi ideje voditelja našega naroda, bodo govorili zastopniki bojnih organizacij. Natančnejši program bo pravočasno objavljen v dnevnih listih.

Gornji grad

DA NE POZABIMO!

Letos poleti je pri hišni preiskavi naša policija na pisalni mizi gospoda upravnika Žumri: 1. sveženj znane deklaracije dr. Korošca. Ker so iste spise našli tudi pri nekaterih grajščinskih uslužbencih je jasno, da je te deklaracije razširjal in razdajal upravitelj Žumer sam. 2. Več izvodov zagrebških punktacij dr. Mačka. 3. Tajno okrožnico, v kateri se napada neka sodba Stola sedmorice v Zagrebu, ostro kritizira prepoved slovenskih zastav, poroča o nekem potovanju dr. Korošca po Šumadiji in napoveduje sporazum celokupne opozicije proti režimu. 4. List »Rdeči signali«, tajno komunistično glasilo, ki ga izdaja »Univerzitetni komite komunistične stranke v Ljubljani«, to je ona organizacija, ki je letos janu-

arja vprizorila na ljubljanski univerzi hrupne protidržavne in protidinstične demonstracije, pri katerih so demonstranti klicali »Dol Jugoslavija, doli kralj, proč s krvavim režimom, živela republika.« 5. Dve že kuvertirani, na kaplana v okraju naslovljeni pismi, v katerih se ostro obsoja sedanja državna ureditev in zahteva samostalna in neodvisna Slovenija. 6. Dve tajni okrožnici, v katerih se škodoželjno opisuje težkoče vlade z inozemskimi posojili, napoveduje katastrofalni padec dinarja, povečuje senčurske dogodke, poroča o skupni fronti vojvodinskih Srbov s separatisti na Hrvatskem in v Sloveniji in poziva na odpor proti postopanju oblastev. 7. Poslanica škofov, naperjena proti Sokolu in 8. prepis sodnega akta o preiskavi proti upravniku Žumru zaradi žalenja Nj. Vel. kralja, ki jo je vodil in ustavil njegov intimni prijatelj sodnik Rant ter razno drugo, skrajno kompromitirajoče gradivo. — Policija je aretirala upravnika in ga izročila sodišču. Dokler je bil upravitelj v preiskovalnem zaporu, so izginili mahoma v okraju vsi lepaki in letaki. Pojavili pa so se takoj zopet, čim je bil upravitelj izpuščen iz zapora baže po nalogu naravnost iz Beograda, kjer ima, kakor sam pripoveduje, na najodličnejših mestih uplívne prijatelje in zaščitnike, tako, da sme delati kar hoče, celo proti državi. Računal je sam, da bo obtožen po zakonu o zaščiti države, bil je celo v Beogradu, da si poišče zagovornike, ki bi ga branili pred sodiščem. A nazadnje mu je uspelo dobiti take zaščitnike, ki so dosegli, da je bila brzojavno ustavljena kozenska preiskava proti njemu. Naknadno se je še doznalo, zakaj je bil omenjeni gospod izpuščen. Izgovoril se je namreč, da je zbiral vse navedene stvari za gornjegrajskega škofa. Silno naivni bi morali biti, ako bi verjeli takim izgovorom.

Selnica ob Muri

SLOVENSKE DOMOVE IN ZEMLJO KUPUJEJO TUJCI.

Lani v decembru je neki Nemec iz Bad na kupil obsežno in lepo posestvo nekega Slovenca v naši občini. Posestvo leži tik ob meji. Pred kratkim pa je neki tujec inženjer kupil še del posestva k posestvu, ki ga že ima pri Sv. Jakobu v Slov. gar. Čudno se nam zdi, da naše oblasti vse to dovolijo. Tujci kupujejo naše domove, kupujejo našo zemljo, dočim se mi na drugi strani borimo kako bi utrdili našo mejo. Če bo šlo to tako dalje, bo vsa meja kmalu v rokah tujcev, ki bodo predstavljali mejnike... Caveant consules...!

Točno,
solidno in poteni
izvršuje vsa kleparska dela
A. Romih
kleparski mojster
Maribor, Slovenska ul. 28

Avstrijske šilinge, italijanske lire, ameriške dolarje, franke in vse druge valute

prodate najugodnejše pri

Putniku- (Tourist Office)

Maribor, Aleksandrova cesta 35, Telefon int. 21-22

Koncesionirana menjalnica!

Oficijski potovalni biro

Zveza za tujski promet!

Z današnjimi malimi dohodki

izhajate le, če kupujete vse blago za obleke in perilo, izgotovljeno perilo, predpasnike, pletenine, nogavice, ovratnike, samoveznice, čepice, platno, sukno, odeje i. t. d. po znižani ceni pri tvrdki

I. N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta 13

Gosposka ulica 13

Bučno olje

vedno sveže in prvovrstno priporoča

J. HOCHMÜLLER

tovarna bučnega olja

MARIBOR, Taborska ulica 7

Perje
Puh
Blazine
Odeje
Zavese

Morska trava
Vata
Afrik
Volna
Žima

Divani
Madrace
Otomane
Naslonjači
Stolci

Žični vložki
Železne zlož. postelje
Belo emalj. postelje
Otroške postelje
Palice za zavese

Spalnice
Kuhinjske opreme
Jedilnice
Pisarniške opreme
Predsobne stene

F. NOVAK, MARIBOR

VETRINJSKA ULICA 7

KOROŠKA CESTA 8

Predstavnik in izdajatelj Tone Bajt, predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Urejuje in odgovarja Rudolf Germ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru.